

בית

מרן

לעיני מרן רבינו עובדיה יוסף זיע"א

ערש"ק
י"ט שבט תשע"ט
פרשת יתרו
מסעי' (בשנת מות ישיעיהו)

עלון מס' 195

הרב המקדוסי: הרה"ג רבי ציון כהן שליט"א
רב העיר אור יהודה

שיעורו השבועי
של מרן הראש"ל הרה"ר לישראל אב"ד בביה"ד העליון
הנאמן הגדול **רבי יצחק יוסף שליט"א**
נשיא מועצת הרבנות הראשית לישראל

נערך ע"י: הרה"ג רבי יצחק לוי שליט"א
רב הראשי של העיר נשר | חבר מועצת הרבנות הראשית לישראל

העיר	הדלקת נרות שבת	צאת השבת	דבינו תם
ירושלים	16:52	17:44	18:18
תל אביב	16:48	17:40	18:14
חיפה	16:48	17:40	18:14
באר שבע	16:52	17:44	18:17

אין לקרוא בעלון בשעת התפילה

השבוע זכות עלון
"בית מרן" מוקדש ל:
יעקב בן כומסה מרסל
לזכרו ותמיכתו מחובבי פקידותינו
חייגו: *5290

ניתן לשמוע פנינים על אמונה ובטחון בה'
בפנינתו היומית של
הרב ישראל לוגאסי שליט"א
התקשרו עכשיו *5293 שלוחה 3 >>>

תוכן העניינים:

עמ' 4-1	השיעור השבועי מורנו ורבינו רבי יצחק יוסף שליט"א	
עמ' 5	פרשת יתרו הגאון הגדול רבי ברוך שרגא שליט"א	
עמ' 5	לאורם נלך המקובל הצדיק רבי חיים פלאגי זיע"א	
עמ' 6	מאור ישראל הרה"ג רבי ישראל לורי שליט"א	
עמ' 6	הלכות נשים הרב אברהם דניאל שליט"א	
עמ' 7	לחיות עם האמונה הרה"ג רבי י. ישראל לוגאסי שליט"א	
עמ' 7	אתגרים בחינוך הרב אברהם ברזילאי שליט"א	
עמ' 7	נפלאות הבריאה לב האדם	
עמ' 8	בחסדך בטחתי הרה"ג רבי יגאל כהן שליט"א	

הלכות ט"ו בשבט וברכות

משמעות יום ט"ו בשבט. הלכות ומנהגי ט"ו בשבט.
דיני קדימה בברכות. עדיף לברך ברכה מבוררת. סב"ל בקום ועשה.
דין שינוי מקום בסעודה. סוף זמן ברכת אשר יצר

על ידי פדיה בכסף כדין פירות נטע רבעי, כי נטיעה שהקלת עליה בתחילתה, אתה מחמיר עליה בסופה. אבל אם זו שנה שלא הקלת עליה בתחילתה, כלומר שנטע לאחר ט"ו באב תשע"ח, והחל למנות משנת תשע"ט, אל תחמיר בסופה, ומותר לאכול את הפירות שחנטו כבר מראש השנה של שנת תשפ"ב כדין נטע רבעי, וכמו שפסק מרן בשלחן ערוך (יו"ד סי' רצד סעיף ה). וכן ט"ו בשבט הוא ראש השנה לאילן לענין מעשרות, אבל לא לענין שמיטה.

מנהג ולא חובה

ג. המנהג להביא פירות לשלחן בט"ו בשבט אינו חובה, ולכן מי שעסוק בלימוד שלו ימשיך ללמוד. אני זוכר שבישיבות של הליטאים לא נהגו בזה, רק החסידים וגם חלק מהספרדים נוהגים בזה. מרן זצ"ל בצעירותו לא נהג להביא פירות לט"ו בשבט, בשנים האחרונות היו מביאים לו פירות לשלחן, והיה שואל שאלות בדיני קדימה בברכות. זו הזדמנות ללמד את בני הבית הלכות כאשר הם מכונסים, אבל לא יפלפל להם, אלא ידבר בשפה השווה לכל נפש, כדי שכולם יבינו.

תיקון

ד. יש קוראים סדר של תיקון על הפירות, מרן זצ"ל מעולם נהג בזה, וכן לא היה אומר את התיקון של שביעי של פסח, התיקונים הללו מיועדים לבעלי בתים שלא לומדים תורה, אבל אין לך למעלה מהתורה.

ויודי ותעניתי

ה. המרדכי² (ראש השנה סי' תשא) כתב שלא אומרים ויודי ויודי 2 רבי מרדכי ב"ר הלל, נולד לפני כשבע מאות ושמונים שנה, בסוף תקופת בעלי התוספות. וכבר באותה תקופה היו פרעות בישראל, והוא נהרג בגיל חמישים ושמונה על קידוש השם, הוא ואשתו והמשת

מתי יום הדין לפירות האילן

א. במשנה תחילת מסכת ראש השנה (ב). נחלקו בית שמאי ובית הלל מתי ראש השנה לאילנות, לדעת בית שמאי בא' בשבט, ולדעת בית הלל בט"ו בשבט. וכידוע, שבמחלוקת בית שמאי ובית הלל הלכה כבית הלל. השבוע פגשתי אברך מבוגר בן יותר משלושים שנה, שאלתי אותו מה זה "ט"ו בשבט"? אמר: יום הדין לאילנות, כמו שראש השנה הוא יום הדין לאדם. אמרתי לו: ניכר עליך שאתה לא פותח לא "לקוט יוסף" ולא "חזון עובדיה", כדאי שתפתח, שלא תישאר עם הארץ... האמת שבספר תיקון יששכר (בדף לא ע"ב) - היה בדורו של מרן הבית יוסף - כתב, שנהגו בט"ו בשבט לעטר את השלחן בכל פירות האילן, ובמיוחד מפירות שבעת המינים שנשתבחה בהם ארץ ישראל. ובספר אדני פז (סי' קלא ס"ה, ד"א ע"ד) - גאון אשכנזי לפני כ-שלוש מאות שנה - נתן טעם לזה, מפני שט"ו בשבט הוא יום הדין לאילנות. אולם כבר העיר בזה הגאון רבי חיים נאה (בספר שנות חיים סי' לא הע"א), שהעולם טועים לומר שט"ו בשבט הוא יום הדין לאילן, אבל כבר נאמר במשנה (ר"ה טז). שבעצרת - בשבועות - העולם נידון על פירות האילן, ולא בט"ו בשבט.

משמעות ראש השנה לאילן

ב. מה שט"ו בשבט נקרא ראש השנה לאילן זה לענין הלכתי, כגון לענין הלכות ערלה, שאם נטע בשנת תשע"ח עד ט"ו באב, שנת תשע"ח נחשבת לשנה, כי שלושים יום בשנה חשוב שנה, ועוד ארבעה עשר יום לקליטת האילן. ושנת תשע"ט היא שנה שניה, ושנת תש"פ היא שנה שלישית, אבל צריך להמתין עד ט"ו בשבט של שנת תשפ"א, ורק הפירות שחנטו לאחר ט"ו בשבט מותרים

1 זרעים וגרעינים של ירקות ותבואה וקטניות לוקח להם שלושה ימים עד שנקלטים בקרקע, אבל אילנות לוקח להם ארבעה עשר יום לקליטה.

בט"ו בשבט, ומסתמך על המשנה (ר"ה ב.) שיום ט"ו בשבט נמנה עם שאר ראשי השנים - א' ניסן א' אלול א' תשרי - ובשאר ראשי שנים לא אומרים וידוי כי הם חלים בראש חודש, וכשם שבהם לא אומרים וידוי, כך גם בט"ו בשבט לא אומרים. וכן פסק מרן בשלחן ערוך בהלכות נפילת אפים (סי' קלא סעיף ו) ובהלכות תענית (סי' תקעב סעיף ג) שלא אומרים וידוי בט"ו בשבט, ולא גוזרים תענית בט"ו בשבט. אם רוצים לגזור תענית על הציבור כשיש גזירות כמו גזירת הגיוס של בני הישיבות ח"ו, יגזרו ביום אחר³. וגם תענית יחיד לא יתענו ביום זה, כמו שאין להתענות תענית יחיד בראש חודש.

שבח ארץ ישראל

1. כאמור, נוהגים להביא בט"ו בשבט פירות שנשתבחה בהם ארץ ישראל, להודות לה' יתברך על כל הפירות האלה. בגמרא מסכת כתובות (ק"א ס"ב) העיד רבה בר בר חנה שראה בעיניו את מה שכתוב בתורה "ארץ זבת חלב ודבש", ראה שמהתאנים נוטף דבש לאדמה, וכיון שהדבש הוא חומר כימי לזיבול האדמה, צמחו עשבים טובים, והעצים אכלו מהם ונטפו מהעצים חלב, והיה נראה נחל של דבש וחלב באורך עצום של עשרים ושתים פרסאות. ובירושלמי (פאה פז הלכה ג) מסופר על רבי יהודה ששלח את בנו לעליית הגג להביא גרוגרות [תאנים מיושבות] מהחבית, הלך ומצא חבית מלאה בדבש, אמר לו אביו: תפסיל את השרוול ותשקע ירך בחבית ותמצא גרוגרות, התאנים היו כל כך עסיסיות עד שפעפעו והתמלאה החבית דבש. עוד מסופר (בכתובות ק"ב). שרבי מאיר ורבי שמעון וחבריהם נכנסו לבעל בית אחד והביא להם אפרסק גדול, ומרוב שהיה גדול ועסיסי, אכלו ממנו וגם נשתייר. בזמנם היו עושים חור בענב ושותים את המיץ ומברכים בורא פרי הגפן. פעם רבינו הקדוש ביקש מרבי חייא שיראה לו את כרמו, הלכו בדרך והראה לו רבי חייא את כרמו מרחוק, אמר לו רבי: יש לך בקר בכרם? הם יאכלו לך את הכל... כאשר התקרבו ראה רבי שכל אשכול ענבים גדול מאוד ונראה כמו ראשי בקר. אלו פרות שבעת המינים שנשתבחה בהם ארץ ישראל. היום אין את השפע הזה, אבל הוא לאט לאט משתפר, כשיבוא משיח צדקנו יחזיר לנו עטרה ליושנה וכל השפע יחזור.

דיני קדימה

2. לפיכך, אם יש לפנינו פירות משבעת המינים ופרות שאינם משבעת המינים שברכותיהם שוות, יש להקדים את שבעת המינים ולברך עליהם. אבל אם יש לפנינו פירות שבעת המינים וירקות שברכתם בורא פרי האדמה, כיון שאין ברכתם שווה, איזה מהם שירצה יקדים. וכן פסק מרן השלחן ערוך (סימן ר"א סעיף א) בסתם⁴. ובכלל, אם יש לפנינו פירות העץ ופירות האדמה יקדים מה שירצה, וכן דעת רבינו האי גאון (הובא ברא"ש דלהלן), רבינו חננאל (הובא בשבלי הלקט סי' ס"ק), הר"ף (ברכות מא.), הרא"ש (פ"ו דברכות סי' כה), הרשב"א (ברכות מא.), שבלי הלקט (סי' ס"ק), האשכול (אלביק עמ' ק"ד), וכן פסק מרן (ס"ט). לא כמו הטועים לחשוב שיש להקדים ברכת העץ. ואדרבה, אם פרי האדמה חביב עליו יותר, עדיף להקדים ולברך בורא פרי האדמה. אולם אם יש לפנינו פירות ודבר שברכתו שהכל, יקדים לברך על הפירות.

קדימה בשבעת המינים

3. בשבעת המינים עצמם, יש להקדים את החיטה והשעורה שברכתם מזוונות, ולאחר מכן את הזיתים והתמרים, ואחר כך תאנה ורימון. כמובן שכל סדר הקדימה הוא לענין הברכה, לא כמו אחד ששאל אותי: מה צריך לאכול קודם, כי

בניו. קרא לספרו "מרדכי" על שמו, והספיק להוציא רק חלק מהחיבור, וחלק מהחיבור יצא לאור על ידי תלמידיו, ולכן יש כמה גרסאות במרדכי.

3 לגבי תענית יחיד, כגון על פטירת אב ואם, בלאו הכי לא כולם נוהגו בזה, כי אם יתענו יהיה קשה להם ללמוד תורה. מרן זצ"ל מעולם לא נהג להתענות ביום פטירת הוריו, וכשפטרה האמא הרבנית ע"ה שאלתי אותו אם להתענות, ואמר לי שאם התענית מפריעה לי בלימוד שלא אתענה. למי התענית לא מפריעה בלימוד? לכן צריך לדעת שהתורה למעלה מהכל.

האשכנזים נוהגים שחתן מתענה ביום חופתו, כמבואר בדברי הרא"מ (אבן העזר סימן ס"א סעיף א), ויש ספרדים "משכתנבים" שגם רוצים להתענות, שיתענו, אבל לא בט"ו בשבט.

4 אמנם כתב מרן שם בשם יש אומרים שצריך להקדים החביב, אבל לא צריך לחוש לזה, כי הכלל הוא ששתם ויש הלכה כשתם לגמרי. הברכי יוסף (או"ח בשו"י ברכה סי' ס"א סק"ב) כתב שמרן הבית יוסף אמר בעצמו, שכאשר כתב סתם ויש התכוין לפסוק כהשתם. אם היה צריך לחוש לדעת השניה, מרן היה מוסיף אותנו? וזכאן קשה על מה שכתב האור לציון בכמה מקומות, שתמיד צריך לחוש ליש אומרים, ורק במקום צורך יעשה כהשתם. שהרי מרן עצמו אמר שלא זו היתה כוונתו, אלא לפסוק כדעת השתם. גם הרמ"ע מפאנו (סימן צ"ז) - שטיפל בהדפסת ספרי הבית יוסף והיה בגיל שלושים כשמרן נפטר - כתב, שמרן לא כתב את סברת היש מי שאומר אלא כדי לחלוק כבוד לבעליה, במקום שרבים וטובים סוברים כמותה, ולא כדי לחוש לאותה סברא.

לאחר שביקר העץ על הפרי החשוב שלפניו, יכול לאכול איזה פרי עץ שרוצה, בלי סדר החשיבות.

יין ותמרים

5. הטור (סימן ר"א) מביא בשם רבינו פרץ, שהיין⁵ קודם לתמרים, למרות שהתמר הוא שני ל"ארץ" בתרא, והגפן הוא שלישי ל"ארץ" קמא, כי היין ברכתו בורא פרי הגפן וברכת התמרים היא בורא פרי העץ, ועל כן יברך הגפן תחילה, מחמת שהגפן בגדר "קובע ברכה לעצמו", וברכה זו חשובה יותר. אולם כתב מרן הבית יוסף שדעת כל המפרשים היפך מה שכתב רבינו פרץ, וגם מנהג העולם לא כמותו, ולכן בשלחן ערוך לא הזכיר כלל את שיטת רבינו פרץ שיהיה קודם לתמרים. מחבר אחד נתפס למה שהבית יוסף יישב את סברת רבינו פרץ, והביץ שכך פסק מרן להלכה, ובספרו השיג על מרן זצ"ל שפסק בקול סיני (הלכות ט"ו בשבט סעיף י"א) שיכול להקדים את התמרים ליין, וכך הבאנו בילקוט יוסף מועדים (עמוד רנב), ואתו מחבר כתב בהלכה שבראש העמוד שגפן קודם לתמרים. וכי מרן זצ"ל לא ראה את הבית יוסף? אותו מחבר לא שם לב שלאחר שמרן הבית יוסף יישב סברת רבינו פרץ, סיים שהעולם לא סוברים כמותו. וכך הלכה למעשה, שרשאי להקדים את ברכת התמרים לברכת היין.

פרי חדש קודם

6. אם יש פרי חדש⁶ שאינו משבעת המינים וגם פרי משבעת המינים, וברכותיהם שוות, כתב בשו"ת לב אברהם (סימן ל) - מרבני אמריקה לפני כ-50 שנה - שיקדים את הפרי החדש, כיון שיש עליו גם ברכת שהחינו, ומבואר בגמרא (יומא לג. וזבחים פט.) שהמורבה במצוות עדיף, ומרן זצ"ל מביאו להלכה בחזון עובדיה בברכות (עמ' ערה). מחבר אחד השיג⁷ על מרן זצ"ל, ותמה איך נעלם ממנו מה שכתב בשו"ת שרגא המאיר (ח"ו סימן ד) שמין שבעה קודם, ולכן כתב שאילו מרן זצ"ל היה רואה כך היה חוזר בו. וכי שו"ת שרגא המאיר הוא אחד מהראשונים? למה שהרב יחזור בו?! לכן להלכה יש להקדים לברך על הפרי החדש, וכן ראינו שפסק בכיצא בזה בספר עובר אורח⁸ (סימן קעד).

סב"ל

7. קיימא לן כלל ידוע, "ספק ברכות להקל". כל ברכה - כולל ברכת התורה וברכת מעין שלש⁹ - שאדם מסופק אם בירך, לא חוזר לברך מספק¹⁰, חוץ מברכת המזון שהיא מדאורייתא ומבואר בירושלמי (ריש מסכת ברכות) שספק בירך ספק לא בירך יחזור לברך, כיון שספק דאורייתא לחומרא.

ברכה מבוררת

8. כאשר יש הכרעה ברורה בהלכה כיצד לברך, אין לחוש לסב"ל. וכן כאשר אין חשש שמשקל בברכתו אין לחוש לסב"ל, כי לכל הדעות בדיעבד יצא. וכמו

5 יש אנשים שלא מסוגלים לאכול בלי שלשות יין. פעם אחד הנציגים החשובים שלנו הביאו למרן זצ"ל יין לסעודה, ואמר למרן לברך "הטוב והמטיב". מרן אמר לו: בשבילי היין הוא לא הטוב ולא המטיב... אותו עסקן מספר אחרת, שהרב לבסוף בירך הטוב והמטיב, אבל אני מספר מה שאני זוכר. יתכן שמרן בירך פעם אחת כדי לא לפגוע בו... לכן בילקוט יוסף לא כתבנו בכלל את דיני הטוב והמטיב על היין, כי היום לא מצוי כל כך שמברכים הטוב והמטיב על היין באופן שהתקיימו כל התנאים, וגם אצל מרן לא ראינו מעשה רב בזה. אבל מי שנוהג לברך הטוב והמטיב על היין, והוא בקי בכל התנאים הנצרכים לזה, לא עושה ברכה לבטלה.

6 כמובן שידוע שהוא פרי חדש שלא הגיע מהקפאה של העונה הקודמת, היום ניתן למצוא אבטיח בחורף ששמרו אותו בהקפאה.

7 אנשים אוהבים להשיג על מרן זצ"ל, אבל לא צריך להתפעל מכל אחד שממחר להשיג, הם אומרים: וכי מרן זצ"ל לא חלק על הברכה? אבל התשובה לזה: וכי מרן זצ"ל חלק עם סברות כאלו ש"אילו ראה דברי שרגא המאיר היה חוזר בו"?... מרן השיג בטוב טעם, תראה ביביע אומר חלק יי "חאו"ח סימן נה, וחיו"ד סימן נח) את ההשגות על הרב פעלים, הכל מבוסס עם ראיות וסברות, לא עם שטויות כאלו...

8 של הגאון האדר"ת, הביאו אותו להיות רבה של ירושלים עוד בחיי רבי שמואל סלנט ואמרו שהוא כבר זקן מאוד, אז לא היתה מועצת הרבנות שיכולה להאריך את הכהונה... אבל לבסוף הוא נפטר עוד לפני רבי שמואל סלנט.

9 למרות שאני יודע שנחלקו בזה, אבל אנתנו פוסקים כדעת מרן השלחן ערוך (ס"ס רט), וכמו שכתב גדולי האחרונים, הרב חיד"א (בברכי יוסף סימן רט אות ג) ועוד.

10 ולכן אדם שהתבלבל בברכות השחרה כי הם ברכות זדומות ואינו זוכר מה בירך, מה שברור לו שלא בירך יברך, ומה שהוא מסתפק לא יברך, ספק ברכות להקל. וכן אדם שמחזיק כוס תה ומסופק אם בירך, או אדם שאכל פרי ומסתפק אם בירך ברכה אחרונה, או אדם שיצא לבית הכסא ומסופק אם בירך אשר יצר, בכל אלו אומרים ספק ברכות להקל.

העלון להצלחתם שלי: חגית בת נחמה זוג גון, דביר בן דפנה חיה לרפוש והצלחה במסגרות, דפנה חיה בת רוזא אביגיל פרנסה זוגו ורפוש, אביגיל בת דבורה אסתר כל הישועות, אביגיל בת יננה כל הישועות, אביהו בן אסתר כל הישועות, אביעם בן שמירת כל הישועות, אביעד בן אסתר כל הישועות.

שכתב המגן אברהם (סימן רו סק"א), בדין פרי שגדל בעץ שאין מברכים עליו העץ מפני שלא נגמר הפרי או מפני שאינו עיקר הפרי, מכל מקום אם בירך עליו העץ יצא. ולכן כשיש ספק אם צריך לברך עליו העץ או האדמה, עדיף לברך העץ שהיא ברכה מבוררת יותר. אלא שלכתחילה צריך לברך על כל פרי את הברכה הראויה לו, "ברוך ה' יום יום יעמוס לנו" תן לכל יום ויום כברכתו, תן לכל פרי ופרי כברכתו. בגמרא מסכת ברכות (לה). נאמר: כל הנהנה מן העולם הזה בלא ברכה מעל, ומקשה הגמרא, מצד אחד כתוב (תהלים כד, א): "לה' הארץ ומלואה", ומצד שני כתוב (תהלים קטו, טו): "והארץ נתן לבני אדם", אלא שקודם ברכה לה' הארץ, ולאחר ברכה הארץ נתן לבני אדם. ראיתי שהאבודרהם (ריש הל' ברכות) כתב: כל הנהנה מהעולם הזה בלא ברכה, פירוש ברכה המיוחדת לאותו דבר, מעל. כלומר שאם בירך שהכל על מאכל שיכל לברך עליו האדמה, מעל. מעניין הדבר, שמרן זצ"ל לא הזכיר אותו בספריו. על כל פנים נלמד מכאן כמה צריך להזהר לכתחילה לברך את הברכה הראויה לכל מאכל, אל תאמר: יש מחלוקת על מאכל מסוים מה לברך, אני אברך שהכל ואפסור הכל. תברר את ההלכה!

ידיעת ההלכה

יג. לכן צריך לשים לב ללמוד הלכות ברכות, הלכות אלו לא קשות כמו הלכות שבת וטהרה, אבל הם מורכבות. בכל פעם שהוצאנו ספר ילקוט יוסף חדש הייתי מקפיד לתת לחכם בן ציון אבא שאול זצ"ל, וכשהגיע לידו ילקוט יוסף על הלכות ברכות ראה שהוא ספר עבה, ואמר: הלכות ברכות הן מסובכות, איך הכרעת כאן? ואיך הכרעת כאן? והסברתי לו. וגם ביום ט"ו בשבט יש לנצל את ההזדמנות, וללמוד את בני הבית הלכות ברכות.

ספק ברכות להקל

יד. בספר זרע יעקב (בבלי הספיקות אות כ, דף ע"א) שאל, מדוע צריך את הכלל "ספק ברכות להקל", די לנו בכלל "ספק דרבנן לקולא" ונדע שלא לברך, וברכת המזון שהיא מדאורייתא חוזר לברך מדין ספק דאורייתא לחומרא. ותייך, ש"ספק דרבנן לקולא" הכוונה שאפשר להקל, אך מותר גם להחמיר, אבל בברכות חייב להקל, כי אם לא כן זו ברכה בטלה, ולכן אומרים "ספק ברכות להקל".

סב"ל בקום ועשה

טו. התוספות (ברכות יב.) מביאים בשם ר"י שספק ברכות החמיר, ויש לדון לדין שאנחנו נוקטים ספק ברכות להקל, מה הדין באדם שלא יודע אם בירך על כוס התה, האם יכול לשתות בלי ברכה ולקיים ספק ברכות להקל בקום ועשה? המהרש"א (פסחים קב.) כתב שספק ברכות להקל הוא בשב ואל תעשה, אבל לא בקום ועשה, וכן כתב הגאון רבי עקיבא איגר (ברכות יב.), ומרן זצ"ל ביחוד דעת (ח"א סימן טו) מביא דברי הריטב"א (שבת כג.) שמוסייע למהרש"א ולרבי עקיבא איגר¹¹, ולשיטתם המסופק אם בירך לא ישתה, יכול לצאת החוצה ולהסיח את הדעת ולאחר מכן לחזור ולברך, וצריך לעשות כן כדי שלא יעבור על איסור חמור של הנאה מהעולם הזה בלא ברכה, שהרי זה כאילו מעל. אבל להלכה יכול לשתות ולקיים ספק ברכות להקל בקום ועשה, וכן ממשמע מכמה מקומות בשלחן ערוך.

לאו דוקא

טז. ראשית, יש להקדים דברי הריטב"א (סי' קעא), שדרך החכמים להפליג בהגדלת העונות, כדי שישמר אדם מהכשל בהן¹². וגם כאן שאמרו כל הנהנה מן העולם הזה

בלא ברכה מעל, וכי יביא קרבן מעילה?! ואמנם פעם הראו לי שמשמע מהמאירי שביא קרבן מעילה! אבל מי שיעיין בדברי המאירי יראה שלא דוקא להביא קרבן ממש.

אונן

יז. וכן יש להוכיח שאומרים ספק ברכות להקל אף בקום ועשה. לא עליכם, אדם שנפטר לו אחד משבעת הקרובים: אביו, אמו, בנו, בתו, אחיו, אחותו, אשתו, או בעלה, לא כולם חס ושולם, אלא אחד מהם... הדין שעד הקבורה הוא נקרא אונן והוא פטור מכל המצוות כולם, ואסור לו לברך ברכות ולהתפלל¹³. אבל בשום מקום לא כתוב שאונן עושה תענית, אלא ודאי שהוא אוכל ושותה בלי ברכה, ולא שייך לומר שהוא מועל, כי דוקא כשהייב לברך ולא מקיים את החיוב אז נאמר שהוא מעל, אבל אונן "אריא הוא דרביע עליה" ופטורו מלברך. לפי זה גם בנידוננו כאשר חז"ל אמרו לנו ספק ברכות להקל, לא צריך לעשות הפסק על ידי שיצא לחוץ, בחוץ יש אפס מעלות ויצטנו... הדין שלא צריך לברך, ולכן מותר בקום ועשה לאכול או לשתות בלי ברכה.

שינוי מקום

יח. וכן יש להוכיח עוד מהגמרא בפסחים (קא): בדין שינוי מקום בסעודה אם נחשב הפסק, לדעת רב חסדא בדבר שקובע ברכה במקומו שינוי מקום לא נחשב הפסק, דהיינו אם אכל לחם, ובאמצע הסעודה יצא החוצה וחזר, אינו צריך לחזור ולברך, כי לקיבא קמא הדר, הוא חוזר למקום הקביעות. ולדעת רב ששת אפילו אכל לחם, ובאמצע הסעודה יצא, כשחוזר צריך לברך ברכת המזון, ואחר כך ברכת המוציא. ולענין נטילת ידים, הדבר תלוי אם שמר את ידיו או לא. הרי"ף (שם) והרמב"ם (פ"ד מהלכות ברכות ה"ג) והרמב"ן והרשב"א (שם) פסקו כדעת רב ששת, שאפילו באמצע הסעודה שינוי רשות מצריך ברכה. והרא"ש (פ"ג דפסחים ס"ו) פסק כדעת רב חסדא, ששינוי מקום מצריך ברכה רק בדברים שברכתם האחרונה בורא נפשות, ולא בסעודה עם פת. מרן השלחן ערוך (סימן קעח סעיף א) פסק כשני עמודי הוראה - הרי"ף והרמב"ם - והרמב"ן והרשב"א, שאם יצא באמצע הסעודה, צריך לחזור ולברך המוציא. והרמ"א (סי' קעח סעיף ב) פסק כדעת הרא"ש, ששינוי מקום בסעודה לא מצריך ברכה. לכאורה אנחנו הספרדים קיבלנו הוראות מרן ששינוי מקום בסעודה נקרא הפסק, אבל המנהג לא כמרן בזה, אלא שאם יצא יחזור לאכול בלא ברכה, וכמו שכתבו להקת אחרונים, ביניהם בספר יפה ללב¹⁴ (סימן קעח אות ב) לרבי יצחק בן רבי חיים פלאגי, זכור לאברהם אלקלעי (אות ט), וכן כתבו הבן איש חי (פרשת בעלותך אות ב), והכף החיים (סי' קעח ס"ד), וגם בילקוט יוסף (סימן קעח, עמ' ריח)... ומוכח שאומרים ספק ברכות להקל אף בקום ועשה, ובמקרה כזה מותר להמשיך את הסעודה בלי לברך המוציא, נגד דעת מרן השלחן ערוך.

ברכת המזון פעמיים

יט. דרך אגב, מלשון הרמב"ם (פ"ד מהלכות ברכות ה"ג) הג"ל משמע, שאם שינה מקום

שבאו להגדיל את חומר הענין. יש אומרים שבבית חולים אין חיוב לברך את החולה, כי כבר יש שם אחים ואחיות שיטפלו בו, ורק בבית שצריך שם עזרה יש מצוה לברך. ויש שולקים על זה, שהרי אדם שהולך בעצמו לברך את החולה בבית חולים ויראה איך נראה מסכן, או יבקש עליו רחמים מהקדוש ברוך הוא שירפאו רפואה שלימה, ולא די שידבר עמו בטלפון, כי אז אינו רואה אותו ולא מתמלא עליו ברחמים כל כך.

13 האונן חייב במצוות כיבוד אב ואם, ואם אביו נכנס לחדר צריך לעמוד. וגם אבל היושב שבעה עומד בפני אביו ואמו. ביביע אומר (ח"ג חיו"ד סוף סימן כז) דן בזה, כאשר גם אביו אבל אם צריך לעמוד מפניו. וכל שכן שאונן חייב במוראו, שלא ישב במקומו ולא יסתור את דבריו, וחייב במצוה זו מפני שהיא לא מצעבת אותו מלקביר בקומות, כי אז אינו רואה אותו ולא מתמלא עליו ברחמים כל כך.

המירא והמיעא וכו'. גם היום שכולם מוסירים את המת לחברא קדישא יש דין של אונן, כי עדיין הוא צריך לטפל בכמה דברים, כגון לברר היכן קבורים אותו, וכן היאך קבורים אותו, בקומות או בקרקע. בומנו שאלו את מרן זצ"ל והוא התיר להיקבר בקומות, כמו שפעם היו קבורים במערות, אבל מי שיש לו כסף, אדרבה, עדיף להיקבר לא בקומות, ואפילו אם בשביל כך לא יקבר בירושלים, העיקר שנקבר בארץ ישראל. וכן האונן צריך להזמין אוטובוסים, ולהביא את הרמקול להודיע לכל המשפחה שיבואו, כגון לבנים שיבואו להלוויה ויאמרו קדיש, או להודיע לבנות שגם הן ישתתפו בהלוויה, אבל לא להודיע במפורש פלוני נפטר, שעל זה נאמר: "מוציא דיבה הוא כסיל", אלא צריך לרמוז, כגון שיאמר לחם ברוך דין האמת. יש ששופכים את המים בשכונת המת כדי לרמוז, או שתולים מודעות, ולא נאמר בזה כתיבה כדברי, אלא הכתיבה נחשבת לרמז. גם השדי חמד (מערכת אנינות אות כ) כתב שיש בזמננו דין אונן, ובספר שלחן גבוה (סימן שמא ס"ק טו) כתב שכך המנהג. וגם מרן זצ"ל לימד אותנו שיש היום דין אונן, וכך נהגנו בפטירה על הרבנית ע"ה ועל אחינו חכם יעקב זצ"ל. אחד האחים למד ליד המיטה של הרבנית, ומרן צעק עליו: אתה אונן!

14 תענוג לראות שהוציאו את הספר הזה מחדש שהוא על סדר השלחן ערוך, וכן את הספר "פתח הדביר" ועוד. אלו הגדולים של אויזרר לפני כמאה וחמשים שנה, וישר כחם של המוציא לאור מחדש ספרים חשובים אלו.

11 חכם שלום שליט"א ראש ישיבת פורת יוסף מקשה על מרן זצ"ל שהביא ראיה מהריטב"א, כי לכאורה הריטב"א מדבר על ענין אחר, ופלפל בדבריו, אבל אין בדבריו נפקא מינה להלכה.

12 כמו מה שאמרו (בפסחים קיח). כל המספר לשון הרע ראוי להשליכו לכלבים, וכן מה שאמרו (בברכות מג.) נח לו לאדם שיפיל עצמו לתוך כבשן האש ואל ילבין פני חבריו ברבים. וכי מורה ששואל את התלמידים מי עשה כך וכך, ויש חשש ד"אזיל סומקא ואתא חיורא" [יתחלף צבע פניו ללבן]. יאמרו לו: כבוד המורה, תעשה מה שאתה רוצה, אפילו תדליק מדורה ותכריח אותנו לקפוץ אהנו מוכנים... מי שעושה כך הוא מאבד עצמו לדעת, שהרי כבר כתב המאירי (ברכות מג ע"ב), וסוטה י"ב) שבדרך צחות אמרו כן, ולא שיעשה כך במציאות, והראיה שאין הלבנת פנים מן העבירות שנאמר עליהן "הרג ואל יעבור". וכן אמרו (בערכין טו): המספר לשון הרע הרי זה מגדיל עונו, וכי הכונה ששקול כמו כל העבירות וגם בזה נאמר יורג ואל יעבור? שישפר ולא יורג, רק בשלשת העבירות - עבודה זרה גילוי עריות ושפיכות דמים - נאמר "יהרג ואל יעבור". וכן נאמר (בנדרים מ.) כל שאינו מבקר את חבריו שהוא חולה, הרי זה שופך דמים. וכי נחשב רוצח ממש? אלא

התשובה לזה שדעת אותו גאון היא סברא יחידאה, וכמו שכתב תמהר"י בן לב (ח"ג סימן מא), שאם אחד מהראשונים כתב חידוש גדול שלא מובא בשאר הראשונים, משמע שאינם מסכימים לזה. בא מחבר אחד וטען, שסברת אותו גאון היא לא סברא יחידאה, אלא גם הרמב"ם סובר כמותו בענין שינוי מקום שיברך פעמיים ברכת המזון, אבל זהו דוחק גדול, ולפי מה שביארנו מובן שאין זו כוונת הרמב"ם, ובאמת גם הפרי מגדים שהזכיר לא תפס כך להלכה.

זמן ברכת אשר יצר

כב. בספר כסא אליהו (סימן ז סק"א) להגאון רבי אליהו ישראל, וכן מדייק מספר הלבוש (ש"ס) שאין שיעור זמן לאמירת ברכת אשר יצר, ואפילו לאחר כמה שעות או כמה ימים. אבל הריטב"א (פסחים מו:) כתב שהתירו לו לדחותה עד שיעור פרסה. ואמנם החיד"א (סק"ג) והבן איש חי (פרשת ויצא אות יב) כתבו שניתן לברך "אשר יצר" עד חצי שעה, וכן כתב האור לציון (ח"ב עמ' כו אות יט). הלכו פעם לחכם בן ציון והראו לו את הריטב"א הזה, ואמרו לו שאם הבן איש חי היה רואה את הריטב"א היה חוזר בו. אבל הוא אמר: אני לא זו מדברי הבן איש חי! לכן תדעו שאין מה לפחד, אל תאמרו: יש מחלוקת בין מרן זצ"ל לחכם בן ציון וסב"ל, אלא הלכה כדברי הריטב"א שהוא ראשון, וגם הוא סברא אמצעית, שניתן לברך אשר יצר עד שיעור פרסה, 72 דקות. ולכן אדם שנכנס לבית הכסא לפני תפלת שחרית, ולאחר שחרית נזכר שלא בירך אשר יצר, כיון שעברה רק כשעה יכול לברך.

בעל תשובה

כג. פעם חכם אחד אמר בבדיחותא, שאדם שחזר בתשובה, וכל ימיו לא בירך אשר יצר ישוב ויתחיל לברך כמנין הפעמים שהיה בשירותים, כי אין לזה הגבלה... אם הוא בעל תשובה "מרובע" שלא שומע לגדולי הדור ולומד רק שלחן ערוך, כך יעשה... אבל אדם כזה הוא משובש! כי הוא מברך ברכות לבטלה. אלא בפעם אחת שביברך, יזיין על כל הפעמים שלא בירך, והוא רחום יכפר עוון.

באמצע הסעודה יברך ברכת המזון פעמיים, היה מישהו שרצה לחדש בדת הרמב"ם שאם הפסיק וחזר לאכול, יברך פעמיים ברכת המזון, אחד אחרי השני, ושכן משמע מהפרי מגדים (סימן ז מש"ז סק"ב) שהסתפק בשיטת הט"ז (ש"ס). אבל זה לא נכון, אלא הפירוש בדברי הרמב"ם שלאחר שעשה הפסק, יברך מיד ברכת המזון, וכשממשיך לאכול יברך המוציא, ולאחר מכן יברך ברכת המזון פעם נוספת, אבל לא שיברך פעמיים רצוף.

אשר יצר פעם אחת

כד. ישנו דין דומה לגבי ברכת "אשר יצר". אדם שלא בירך אשר יצר ולאחר חמש דקות צריך עוד פעם ללכת לשירותים, מגיע לו עונש למה לא בירך... דעת גאון שמברך פעמיים, ואם לא בירך אחר עשר פעמים שהיה בבית הכסא והסתיי דעת ביניהם, יברך עשר פעמים רצוף. ומעתיק אותו הארחות חיים (הל' נס"י סי' יב), ומביאו בבית יוסף (סימן ז), ומרן בשלחן ערוך (סעיף ג) פסק כדבריו להלכה. אבל כמעט כל האחרונים חולקים על זה, ביניהם: הב"ח (ש"ס), המגן אברהם (סק"א), החיד"א (בבב"י יוסף סק"ג), כף החיים (סק"ה), ילקוט יוסף (סימן ז סעיף י), ועוד, כולם סוברים שגם לאחר כמה פעמים שהיה בבית הכסא ולא בירך, יברך פעם אחת בלבד, 'נר לאחד נר למאה'. ומחומר איסור ברכה לבטלה אומרים בזה ספק ברכות להקל נגד מרן, פעם מניתי למעלה מארבעים אחרונים שחולקים בזה על מרן. למרות שהרב פעלים (ח"ב חיד"א סימן ז) כתב, שאפילו מאה אחרונים חולקים על מרן אין לנו אלא דברי מרן, ובספר צדקה ומשפט ביעקב (ח"ב סימן ה) - מרבני מרוקו - כתב, שאפילו אלף¹⁵ אחרונים חולקים על מרן, אנחנו פוסקים כמרן, אבל בעניני ברכות אומרים ספק ברכות להקל נגד מרן.

גאון יחידי

כה. יש שמקשים, עם כל הכבוד לכל האחרונים איך אנחנו פוסקים נגד גאון, אבל

15 וכי יש אלף שחולקים? אפילו מאה לא מצאתי, אבל דיבר בלשון גזמא כדי להודיע את תוקף חזקו הקבלה שקיבלנו הוראות מרן.

באפשרותך להאזין בשידור חי לשיעורו השבועי של מרן הראש"ל שליט"א מביהמנ"ס היודים כל מוצש"ק בשעה 20:30 השיעור מתחיל בשעה 21:00 וכן ניתן לשמוע גם שיעורים קודמים בקו הליכות "בית מרן" 5293 * שלוחה 2

השבוע זכות השיעור "בית מרן" מוקדש:

נעמה בת אסתר לזרע בר קיימא	רחל ואוסנת רבקה בנות אסתר לזיווג הגון	אהרון בן אסתר שיפנה את מוחותיו לבורא העולם	אסתר בת שרה כל הישועות, שהכל יסתדר בקלות
--------------------------------------	--	---	---

לכל המשגיח להתברך מפי קודשו של מורנו ורבינו הראש"ל שליט"א בשידור חי בשיעורו השבועי להצלחה לרפוא"ש או לעילוי נשמות יקירכם **חייגו: 5290***

ניתן לשמוע את השיעור של הראש"ל שליט"א גם בתדרים החדשים של 'באן מורשת' 90.8fm, 92.5 fm, 100.7 fm ובקול חי 93.00fm, 92.8fm

ילד יקר! אם ברצונך לראות את חידושך על פרשת השבוע בעלון "בית מרן"
 השאר את שם מלא ומספר טלפון ב- 5293 * שלוחה 7 ובמידה ותבחר אנו נחזור אליך לקבלת חידוש התורה. (ניתן להשאיר עד חודש קדימה)

כאן

מגדלים גדולי דור

אליהו שובל נ"י

מאת התלמיד היקר: שובל אליהו נ"י קרית שמואל ת"ת "מורשת התורה" חיפה
 כתוב בפר' השבוע: "ואתם תהיו לי ממלכת כוהנים וגוי קדוש" (פר' י"ט פס' ו)
 כתב רבנו יעקב בעל הטורים: אילו זכו ישראל ולא חטאו בחטא העגל היו כולם כוהנים גדולים, ולעתיד לבוא תחזור להם מעלה זו, שנאמר "ואתם כוהני ה' תקראו".
 נברך את התלמיד היקר אליהו שובל נ"י שיזכו הוריו לרוות ממנו נחת ויגדל לתורה ויראת שמיים, אמן.

העלון להצלחתם שלי: אודליה בת יוכבד כל הישועות, אורי ישראל בן אוהד חזרה בתשובה, אורי בן חנה רפ"י במהרה וחזרה בתשובה מתוך אהבה ושמה, אורי רפאל בן טל ללכת בדרך הישר בריאות איתנה, אוריאל בן קרן סולטנה נחת שילכו בדרך ה', אורלי בת שושנה חשנה שהכל יסתדר ובשורות טובות.

"וישמע יתרו כהן מדין חותן משה את כל אשר עשה אלוקים למשה ולישראל עמו כי הוציא ה' את ישראל ממצרים" (יה א).

פירש רש"י: מה שמועה שמע ובא, קריעת ים סוף ומלחמת עמלק. והנה קריעת ים סוף היא באמת דבר יוצא דופן, כל העולם התפעל מהנס הגדול הזה, ואין פלא כי בשעה ששמע יתרו על קריעת ים סוף התרגש מאד וידע שעם ישראל הוא העם שבחר בו ה' ורצה להתגייר. אבל מלחמת עמלק מה מצא בה יתרו, הרי תמיד יש מלחמות רבות בין העמים, פעם זה מנצח ופעם זה, ומה היה מיוחד במלחמת עמלק שהביא את יתרו להתגייר?

ופירש רבינו יוסף חיים (בן הוידע זבחים קטו): כי יתרו רצה להתגייר, אבל חשש שמא לא יקבלו אותו, כיון שאין מקבלים גרים לימות המשיח, שמא אינם מתכוונים לשם שמים (במנות כד:), וגם לאחר קריעת ים סוף היו ישראל בתכלית המעלה, ואולי לא יקבלו אותו.

אבל כששמע על מלחמת עמלק בא להתגייר, ומדוע? כיון שעמלק בא מתמנע פילגשו של אליפז, ואמרו חז"ל (סנהדרין צט:): שתמנע היתה בת מלכים, ורצתה להתגייר ולהדבק בזרעו של אברהם, באה לאברהם יצחק ויעקב ולא קבלו אותה, הלכה והיתה פילגש לאליפז בן עשו. אמרה: מוטב תהא שפחה לאומה זו, ולא תהא גבירה לאומה אחרת. וממנה יצא עמלק שציער את ישראל.

וכיון ששמע יתרו על מלחמת עמלק, אמר בליבו, עכשיו בודאי הם מתחרטים שלא קבלו את תמונתי, כי בגלל שלא קבלו אותה יצא ממנה עמלק שנלחם בהם וציער אותם. עכשיו אני יכול ללכת להתגייר ובודאי יקבלו אותי, שלא יצא ממני איזה עמלק אחד...

נמצא ששני הדברים יחד גרמו ליתרו לבוא להתגייר, קריעת ים סוף נתנה לו חשק להתגייר, אבל עדיין חשש שמא לא יקבלו אותו, ומלחמת עמלק נתנה לו את הדיחיה ללכת להתגייר בפועל, כיון שעכשיו בודאי יקבלו אותו.

"בחודש השלישי לצאת בני ישראל מארץ מצרים ביום הזה בא מדבר סיני" (יט א). מדוע נאמר 'ביום הזה', לכאורה היה צריך לומר 'ביום ההוא'. אלא אומר רש"י, בכל יום ויום צריך להרגיש כאילו היום קבלנו את התורה, שבכל יום ויום יהיו בעיניך כחדשים.

וכיוצא בזה נאמר (דברים ו ו) 'היו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום', שלא יהיו המצוות בעיניך כמו מכתב ישן של המלך שכבר לא מתעניינים בו כל כך, אלא בכל יום ויום תרגיש כאילו היום הקב"ה ציוה אותך, כמו מכתב חדש של המלך שכולם רצים לקרוא אותו. וכן נאמר 'היום הזה נהיית לעם לה' אלהיך, ופירש רש"י: בכל יום יהיו בעיניך כאילו היום באת עמו בבריית.

לכן בברכות התורה אנחנו מברכים 'נותן התורה', ולא אומרים 'נתן התורה', כיון שבכל יום ויום אנחנו מקבלים את התורה מחדש. מעמד הר סיני היה פעם אחת, אבל קבלת התורה היא בכל יום ויום, כל זמן שהאדם עוסק בתורה בחשק ובהתלהבות

והיא חביבה בעיניו כאילו הוא עומד בהר סיני ומקבלה מפי הגבורה.

"ויסעו מרפידים ויבאו מדבר סיני" (יט ב).

פירש האור החיים הקדוש, כי התנאי הראשון לקבל את התורה הוא ללמוד בכח ובגבורה בלי שום רפיון, אך מי שרוצה ללמוד ברפיון ובעצלות אינו יכול לזכות לתורה. לכן בכל מקום שהזכירה התורה את לימוד התורה נאמר לשון חוזק ואומץ, וכן כתיב (במדבר יט ד) 'זאת התורה אדם כי ימות באוהל', ודרשו חז"ל (שבת פג:): אין דברי תורה מתקיימין אלא במי שממית עצמו עליה. וכן רבותינו ז"ל דקדקו ואמרו תמיד 'עסק התורה', 'השתדלות התורה', וכיוצא בזה, להורות שאי אפשר להשיג את התורה אלא ע"י שיתעסק בה בכל כוחו.

וזהו שאמר הכתוב 'ויסעו מרפידים', מהו 'רפידים', זהו הרפיון בלימוד התורה, כמו שנאמר (לעיל ז ח) 'ויבאו עמלק וילחם עם ישראל ברפידים', ודרשו חז"ל (סנהדרין קו:): שריפא את עצמם מדברי תורה, כמו שנאמר (ירמיה מז ג) 'לא הפנו אבות אל בנים מרפיון ידם'. ומי שרוצה לזכות לתורה צריך 'ויסעו מרפידים', להתרחק מהרפיון והעצלנות, וכך יכין את עצמו לקבל את התורה ולעבוד עבודת משא בנועם ה', וזהו 'ויבאו מדבר סיני' לקבל את התורה.

ועל דרך זה יש לפרש את הפסוק (לעיל ז א) 'ויחננו ברפידים ואין מים לשתות העם', מי שמרפה את עצמו מדברי תורה וחושב שצליח בתורה גם ברפיון ידים, שידע שאין דבר כזה, ומי שהוא בבחינת 'ויחננו ברפידים', שמרפה את עצמו מדברי תורה, סופו שימצא את עצמו בגדר 'ואין מים לשתות העם', שלא ישאר לו כלום מהתורה שלמד. לכן צריך להיות בבחינת 'ויסעו מרפידים', להסיע את עצמו מהרפיון, וכך יזכה לתורה כראוי.

להשיג את ספרי הרב שליט"א בטל' 054-8463097 דוד

המקובל האלקי
רבי יהודה פתיה זיע"א
ידוע מעלת פדיון הנפש
שנבחרה לחסיד מנבי אדם חולי, בזה וינן, טוב ודאי לעשות פדיון נפש

מתוך דברי קודשו של
הגאון הגדול רבי ברוך שרגא שליט"א
בעניין חשיבות פדיון נפש

"והיא סגולה בדוקה ומנוסה
לרפואת החולים"

רבי אגודת "בית מרח" עוזרים פדיון נפש לכל שם ושם.
להעברת שמות שלכם ובני משפחתכם **חייגו *5290**

המקובל הצדיק רבי חיים פלאג'י זיע"א
יום פטירתו י"ז שבט ה'תרכ"ח

לאורם נלך
החידושים והפירושים

המקובל הצדיק רבי חיים פלאג'י זיע"א

השבונו על חל פטירתו של המקובל הצדיק רבי חיים פלאג'י זיע"א

רבי חיים פלאג'י נולד בשנת ה'תקמ"ח י"ז טבת, בעיר איזמיר שבטורקיה, לאביו רבי יעקב פלאג'י, ולאמו מרת קאלי קאדין בתו של רבי רפאל יוסף חזן מחבר הספר 'חקרי לב', משחר ילדותו נודע רבנו כמתמיד עצום, וכפי שרבונו מעיד על עצמו בספרו 'צוואה מחיים' וכך הוא כותב: "ומעיד אני עלי שמים וארץ, כי מיום דעתי עד יום היותי בן עשרים שנה, הייתי שוקד על לימודי ביום והלילה, בלתי שום ביטול כלל, כי לא הייתי מתעסק בשום עניין מענייני העולם הזה כלל".

רבנו למד בישיבת 'בית יעקב רבי' שהוקמה על ידי הנגיד רבי יעקב רבי, ראש הישיבה באותה עת היה רבי יצחק גאטניו, כמו כן למד רבנו מפי סבו מצד אימו רבי רפאל יוסף חזן עד שעלה לירושלים לשמש בה כראש"צ.

בהיותו בן תשע עשרה התחתן רבנו, ולאחר שלושים שנות נישואין נפטרה עליו אשתו, ורבנו מספיד את אשתו וכותב הרבה בשבחה בהקדמה לספריו.

כעבור שלש שנים נשא רבנו לאשה את מרת וידא נעמה בת רבי אברהם בן עזרא מרבני איזמיר, ובשנת ה'תרכ"א נפטרה אף אשתו השנייה.

בהיות רבנו בן עשרים וחמש קיבל מסבו את הסמכתו להחכם השלום. באותה שנה נפטר סבו מצד אביו רבי חיים פלאג'י על שמו היה קרוי.

רבנו לא הסכים כל עוד אביו היה חי להתהדר בשום תפקיד ציבורי, רק בשנת ה'תקפ"ח בהיותו בן ארבעים שנה נפטר עליו אביו רבנו יעקב, או אז הסכים רבנו לשמש כדיין

העלון להצלחתם של: אורן בן דליה שיהזור בתשובה שלימה, אורן בן טובה רפ"ש, אריכות ימים ושנים, אושרית בת לאה נחט ושכל יוצאי הצליחה ילכו בדרך התורה, כל הישועות, אחיה בן אסתר כל הישועות, איילה בן ברכה הצלחה בחינוך, אילת בת מזל רפ"ש חזרה בתשובה, איריס בת חדית כל הישועות, רפ"ש, שמחת חיים.

מאור ישראל

הרב ישראל לורי שליט"א
כפיטור הקבוצה ברדיו קול חי בתוכניתו של הרב בן לילה
כל יום ח' בשבוע 13:30

שאלה: חנות שחלק מהקונים משלמים בהקפה בסוף חודש, ובאחד מן החודשים נמחקו לבעל החנות כל החובות של אותו החודש, ואינו יודע כמה כל אחד חייב לו, ולכן רוצה לחייב כל אחד לשלם לפי החודש הקודם האם יכול לנהוג כך?

תשובה: יש צד לומר שלכאורה הצדק עם בעל החנות והוא יכול לתובעם שישלמו לפי החודש האחרון דמסתמא הקניה היא באותו ערך, אלא דמצינו בגמ' בבא קמא מו. חכמים אומרים זה כלל גדול בדין המוציא מחבירו עליו הראיה, למה לי למימרא זה כלל גדול בדין, איצטריך, דאפילו ניזק אומר ברי ומזיק אומר שמא, המוציא מחבירו עליו הראיה. (ולא כמו סומכוס שאמר ממון המוטל בספק חולקין). וכן פסקו שם כל הראשונים הר"ף, והרמב"ם בהל' נזקי ממון פ"ט הל' ב"ג' והטור ומרן בשו"ע הו"מ ס' שצ"ט סעי' ב' ג', שאדם שרוצה להוציא מחבירו ממון חייב להביא ראיה לזה ואם אין לו ראיה לא יכול לטעון כלום.

להלכה: נראה לומר שודאי בעל החנות אינו יכול לחייבם לפי החודש הקודם, שהרי הוא בא להוציא מהם ממון ועליו להביא ראיה ודאית, כמו שטר או עדים, וכיוון שאין לו שום ראיה ממילא אינו יכול לתובעם, מ"מ אותם קונים אם זוכרים או יודעים בערך כמה חייבים ודאי יתנהגו בזה לפני משורת הדין וחסד יחשב להם. וכ"כ להדיא בספר עלינו לשבח חלק א' ע"ש.

שאלה: מי שיש לו ידיד או קרוב שהינו מכונאי רכב, ועושה לו טיפולים ברכב במחיר מוזל, האם מותר לו למסור את רכבו של חבירו בהערמה שנראה כשלו כדי שיעשה לו גם מחיר מוזל?

תשובה: נראה שיש בזה גזל דעת כמבואר בגמ' חולין צד. אמר שמואל אסור לגנוב דעת הבריות ואפילו דעתו של עובד כוכבים, והא דשמואל לאו בפירוש איתמר אלא מכללא איתמר, דשמואל הוה קא עבר במברא (ספינה רחבה שעוברין בה את הנהר), א"ל לשמעיה

פייסיה למבוריה, פייסיה ואיקפד, מ"ט איקפד אמר אביי תרנגולת טרפה הואי ויהבה ניהליה במר דשחוטה ע"ש, וכן מבואר ברמב"ם ובטור ובשו"ע הו"מ סי' רכ"ח סעי' ו' שאסור לרמות בני אדם במקח וממכר או לגנוב את דעתם וכו' ע"ש: ואסור לאדם לגנוב דעת הבריות.

ולפי האמור נראה לומר בנדון דידן שודאי אסור לעשות כך שהרי הוא גוזל דעתו שהרי כל מה שהינו מוזל לו במחיר הוא על דעת שהרכב שלו אבל לאדם אחר ודאי שלא היה עושה כן. ודמייא לאדם ההולך לבקש מאנשים צדקה בשבילו והוא עשיר שהרי זה גזל גמור שהרי כל מה שנותנים לו כסף זה על דעת שאין לו כסף והוא עני וברגע שזה לא נכון הוא גזל.

להלכה: פשיטא שאסור לאותו אדם לעשות כן משום איסור גזל דעת.

הלכות נשים

הרב אברהם דניאל שליט"א
רב במסגרת הליכות "בית מדרש"

אף שלא השאיר טפח פתוח מערב שבת ולכן לדינה מן הדין מותר לפתוח את הגגון של העגלה בשבת אבל יותר נכון להחמיר ולהשאיר טפח פתוח מערב שבת ולצאת מן הספק, וכן כתב מרן הראשון לציון הגאון רבי יצחק יוסף שליט"א בספרו שו"ת "הראשון לציון" (חלק ב' עמוד קצ"א) ועוד יוצא ממה שכתב השו"ע בסימן רט"ו סעיף ב' שמותר להוסיף על אוהל עראי בשבת, שיכולה להוסיף על הגגון שמותקן בעגלה כשהוא פתוח את מגן הגשם.

שאלה: מה הדין באישה ששכחה ביום שישי את הפלאפון שלה או את המצלמה על הכרית ועכשיו שבאה לישון בלילה שבת רואה שהם מונחים על הכרית, האם יכולה להסירם בידה?

תשובה: כתב מרן השו"ע (סימן שח' סעיף ג') כל דבר שהוא מוקצה שמקפיד עליו שלא לתת לילד קטן לשחק בו מחשש שמא ישבר או יתקלקל אסור לטלטלו, לא לצורך גופו ולא לצורך מקומו, והוא נקרא מוקצה מחמת חסרון כיוס ולכן אותן מכשירים שהאדם מקפיד עליהם כגון: מצלמה וכד' אסור לטלטלם בידיים אבל מותר לטלטלם על ידי הרמת הכרית עם המצלמה ביחד וינער אותה במקום שירצה, וכל זה שרוצה לישון במקום ששם מונחת המצלמה אבל אם רוצה רק להסירה משם אסור.

שאלה: האם מותר להסתכל בשבת בפרסומות המובאים בעלונים או במודעות רחוב וכדו' שמורים על דברי חול כגון: חופשות ואטרקציות?

תשובה: הגמרא בשבת (ק"ג.) דורשת על מה שנאמר: "ממצוא חפצין ודבר דבר" שחפצין אסורים ואפילו בדברים שאינו עושה שום מלאכה, ולכן אסור לאדם לדבר דברי חולין שהם תלויים במלאכה או בשטרות מקח וממכר כגון: כל מיני קניות שצריך לעשות או כל מיני חובות שצריך לפרוע או חשבונות בנק וכדו' וכיוצא מכך הוא גם טיולים שאדם מתכנן, והוא נקרא שטרי הדיוטות, וכן מובא בשו"ע (סימנים ש"ו, ש"ז) שאסור לאדם לומר כך וכך אעשה למחר או לקרא בכל מיני דברי חולין, ולכן אסור להסתכל בשבת במודעות רחוב או עלונים שיש בהם דברי חול שהם חופשים וכדו' ואם יש שם גם דברי תורה מותר להסתכל בהם ולא בפרסומות (הזון עובדיה שבת חלק ו' עמוד ע"ב).

שאלה: האם מותר לאישה לפתוח בשבת את הגגון שיש על עגלת התינוק להציל על הילד מפני הקור או שמה יש בזה איסור עשיית אוהל בשבת? והאם מותר לה לשים את מגן הגשם?

תשובה: ידוע שאסור לעשות אוהל בשבת כמבואר בשו"ע (סימן שס"ו סעיף א') אבל אם היה פתח מערב שבת טפח מותר לפתוח עוד שכן הוא מוסיף על אוהל עראי ומותר, (שם סעיף ב') אבל אם זה עשוי לכך והוא תקוע במקומו מן הדין מותר לפתוח

מיגרנה

פינת בריאות
אתם שואלים והמומחים עונים בנוייל:
betmaran1234@gmail.com

מיגרנה - כאב ראש חזק

גורמים למיגרנה- מיגרנה מופיעה על רקע הרחבת כלי דם במוח, אשר גורמים לשינויים בזרימת הדם המשפיעים על עצבים שונים אשר כתוצאה גורמים להופעת כאב הראש. למרות שלא ידוע עדיין מהו הגורם הספציפי למיגרנה, קיים קשר לגורמים גנטיים וסביבתיים אשר יכולים להגביר את האירועות ההתקפים.

כמו כן, קיימים מספר "טריגרים", אשר יכולים להוביל להופעת ההתקפים:

- לחץ נפשי - גורם חשוב להופעת מיגרנה הוא לחץ נפשי.
- שינויים בהרגלי השינה- אחד הטריגרים הידועים למיגרנה הוא שינוי בשעות השינה.
- אנשים אשר באופן תאומי מפסידים שעות שינה, או לחילופין כאלה שישנים יותר ממה שהם רגילים יכולים לפתח מיגרנה.

תסמינים של מיגרנה:

- פרודרום- "השלב המקדים", המופיע לרוב מספר ימים לפני התקף המיגרנה, ובמהלכו סובלים דיכאון, היפראקטיביות ואי שקט ולעתים גם משינויים בתיאבון. אנשים הסובלים ממיגרנה שנים רבות, יודעים לזהות את שלב הפרודרום, ולהתחיל טיפול תרופתי אשר מקל על המיגרנה שתגיע בשלב מאוחר יותר.
- אאורה- סימנים המופיעים מספר דקות (בין 10 דקות לשעה) לפני המיגרנה, הכוללים בעיקר שינויים בראיה ובחושים אחרים. האאורה אינה מופיעה אצל כל האנשים, ובדרך

כלל גורמת להתפתחות הדרגתית של שינויים הכוללים אבדן ראיה והופעת כתמים בהירים או הבוקים בשדה הראיה, תחושות מוזרות בידיים וברגליים והפרעות בשפה ובדיבור. • התקף המיגרנה- גורם לכאב ראש פועם המופיע לרוב בצד אחד של הראש, וללא טיפול נמשך מספר שעות עד ימים. כאב הראש נלווה לרוב רגישות מוגברת לאור או רגישות מוגברת לקולות חזקים. בנוסף, אנשים רבים מתלוננים על בחילה והקאות. במקרים חריגים עלולה להופיע סחרחורת ולעתים אף התעלפות. כאבי הראש מוקלים לרוב על ידי שיבה במיטה במקום שקט וחשוך, וחולפים תוך מספר שעות.

מיגרנה מופיעה לראשונה בדרך כלל בתקופת הילדות, והתקפי המיגרנה יופיעו לרוב בתדירות מסוימת למשך כל החיים. **הטיפול במיגרנה:** הטיפול במיגרנה כולל שימוש בתרופות להקלה על הכאב כמו נורופן, אופטלגין, אקמול ועוד ולמניעת הופעת ההתקפים. כמו כן, אנשים הסובלים ממיגרנה צריכים ללמוד איך להתמודד איתה, מתי היא מופיעה ואיך לגרום לכך שלא תשפיע בצורה משמעותית על חיי היום יום, אנשים רבים מדווחים על שיפור במצב לאחר שתיית קפה חזק, ובכל מקרה חשוב מאוד להקפיד על מנוחה עד שהכאב יחלוף. במידה ותרופות אלה לא עוזרות, ניתן כמובן לפנות לרופא על מנת לקבל תרופות מתקדמות יותר המיועדות לשימוש במיגרנה.

ברכת חורף בריא לכולנו!!

העלון להצלחתם של: איתן בן יפה שילכו בדרך ה' מאהבה, אליה בן יפה שילכו בדרך ה' מאהבה, אליה בן נארי חזרה בתשובה ושילכו בדרך התורה, אליהו אילן בן גיטה, חזרה בתשובה שלימה, ורפ"ש, אליעד בן יהודית חזרה בתשובה שלימה, ורפ"ש, אליהו בן מרים זיווג הגון, לע"נ רחל רינה (בן חנו)

לחיות עם האמונה

הרב הגאון רבי יעקב לוגאסי שליט"א
רב מדרשות "בית מרח" ומחבר סדרת הספרים "על דרך" ועוד...

לשמוח בהשגחה הפרטית המיוחדת

שאלה: שאלתי אדם שמשדר עצבות גדולה: "מדוע אינך שמח, הרי, ברוך השם, אתה יהודי שומר מצוות!?"

תשובה: הרגשתי מתשובתו שזה הדבר האחרון שיכול לשמוח. מאתיים שקלים וכלו לשמוחו יותר... לצערנו זו חולשה נפוצה, שאנחנו לא מספיק משמחים את עצמנו ב"אשר בחר בנו מכל העמים". מה מונח במילים הללו? שאנחנו בידי הטובות של הקב"ה, שאנחנו הכי שמורים בעולם, מושגחים בהשגחה פרטית. על כל יהודי בעולם יש כ-500 גויים, ומה יש להקב"ה מהגויים? יש לו רק את ה"שושנה בין החוחים", את היהודי בין הגויים. איזו שמירה מיוחדת יש עליו! איזו הנהגה מיוחדת יש עליו, בין בדרך טובה ובין בדרך ייסורים, והכל כדי להובילו לתיקונו הנצחי.

כאשר יהודי מבין מה פירוש המילים "אשר בחר בנו מכל העמים", הוא חש: איזו זכיה! לפני למעלה מ-3300 שנה עמדנו על הר-סיני וקיבלנו תורה. איזו הכנה ואיזה סינון נדרשו עד שנגיע ליום המיוחד. הקב"ה סינן את עשרת הדורות מאדם עד נח, אחר"כ סינן עוד עשרה דורות מנח ועד אברהם, וגם כאשר בא אברהם אבינו, רק בגיל מאה שנה נולד לו יצחק, וגם אז היה צריך לברר את יצחק מישמעאל.

אחרי שנולדו ליצחק בגיל ששים יעקב ועשיו, צריך היה לסנן את יעקב מעשיו. ולאחר שיעקב העמיד את שבטי ישראל, כמה היה צריך לבררם לפני קבלת התורה בצירוף של מצרים- "וימררו את חייהם בעבודה קשה"- עד שיצאה 'סולת נקיה'.

וכך אחרי 2448 שנה, עמדנו למרגלות הר-סיני, מיליוני אנשים, נשים וטף, ושמענו תורה מפי הגבורה- "פנים בפנים דבר ה' עמכם בהר מתוך האש". רק אז הסתלקה זוהמת הנחש מחטא אדם הראשון כפי שלימדו חז"ל.

רבי יחזקאל לוינשטיין מלמד, שאע"פ שאמרנו חז"ל, שכאשר עם ישראל חטא בעגל, חזרה זוהמתו, בוודאי לא חזרה הזוהמה כמו לפני כן. עובדה שרק הערב רב חטאו בעגל. כך שהיום הגדול הזה חולל בנו דבר עצום - סילוק זוהמת החטא הקדמוני. ביום מתן תורה הקב"ה פתח לנו את הדעת, "אתה הראית לדעת כי ה' הוא האלוקים אין עוד מלבדו". אוי, כמה אנחנו זקוקים בימינו לדעת אמיתית, דעת בהירה, בלי בלבולים, בלי תחושות פחד, חרדה ודאגה, בלי עצבות ובלבולי אמונה, לדעת כי ה' הוא האלוקים ואין עוד מלבדו.

ניתן לשמוע כל יום 5 דקות של אמונה יומית *5293* שלוחה 3

אתגרים בחינוך

הרב אברהם ברזילאי שליט"א
י"ד מרכז אתגרים בחינוך ומניח התכנית קידוח שקופים ברדיו 'קול חי'

"צדיק וישר הוא"

יוסי הוא ילד בתלמוד תורה 'שמע קולי'. קשיים יש לו ליוסי. המקום בכיתה מאוד לא נוח לו, יושב הוא ליד חבר שלא מספיק להציק לו בצד לו פנה לרפ"ה אך הרב הטרוד ענה "תבוא אליי אחר כך". הבעיה היא שה"אחר כך" הזה אף פעם לא הגיע. בכל פעם שהוכיח יוסי את העניין, נדחה בתשובות קצרות כמו "עד שבוע הבא זה יסתדר", או "תבוא אליי בהפסקה אני אטפל בזה" אלא שבהפסקה הרב קיבל טלפון חשוב מהבית והעניין נדחה שוב ושוב. כך עברו להם חודשים ארוכים ויוסי החמוד עבר סבל מתמשך מהחבר המציק, **סבל שכמעט העביר אותו על דעתו**. בשבוע האחרון של השנה סוף סוף הצליח הרב העסוק להתפנות למלא את בקשתו של יוסי, אלא שיוסי לא ממש הספיק ליהנות מזה כי כאמור, שנת הלימודים הסתיימה... לילה אחד חלם הרב של יוסי חלום בו ראה מלאך שהוכיח אותו על צורת הטיפול שלו ביוסי ועורר אותו על כמויות הצער שעבר הילד שנה שלמה. ענה הרפ"ה ואמר: "ומה אעשה וטרוד הייתי בבעיות אינסוף. קשיי שידוכים של ביתי, פרנסה דחוקה, צרות עין של השכן בדלת ממול, תדון אותי

לכף זכות, גם לי יש חיים, גם לי יש קשיים, לא רק ליוסי. אפילו לעצמי לא הייתי פנוי..." המלאך שמע את הדברים ושאל: "האם ניסית להתפלל על זה?" "בוודאי שכן, אך לצערי אני מרגיש שאני מהזועקים ואינם נענים". ואז פנה אליו המלאך במבט צופן סוד ואמר: אתה יודע רפ"ה, אני הייתי שם בשמיים בשעה שהתפללת. אני המלאך הממונה על תפילותיך להביאם לפני בורא עולם, אך בכל פעם שבאתי אליו עם התפילה שלך הוא אמר לי "לא כרגע" "תבוא יותר מאוחר, אני עסוק כרגע בטיפול בכמה לווייתנים באוקיינוס השקט תבוא אחר כך", וכשבאתי אחר כך הוא אמר "אני באמצע לסדר את הכוכבים במסילותם, מה אתה מטריד אותי עם בעיות של איש קטן, תבוא מחר". וכשבאתי למחרת נעניתי בתשובה: "יש לי עולם שלם על הראש, אתפנה אליך יותר מאוחר..." לא הבנתי מה הקב"ה רוצה, עד שהתחננתי שיסביר לי. או אז פתח בורא עולם את עיני והראה לי את הצורה **בה אתה מתייחס לבקשותיהן של תלמידיך, ואז הבנתי הכל. הבנתי שהקב"ה הוא אל אמונה ואין עוול, צדיק וישר הוא!**

אתגרים בחינוך: 0583-222-705

נפלאות הבריאה

לב האדם

מבנה ותפקוד:

רוב האנשים שביקשו מהם להצביע על מיקום הלב יניחו את כף ידם על צידו השמאלי של החזה. אולם, הלב ממוקם במרכז בית החזה ורק נוטה מעט שמאלה. תפקידו העיקרי של הלב הוא הזרמת דם מחומצן לכל חלקי הגוף. הלב הוא בעצם שתי משאבות צמודות, הבנויות משריר חזק ומופרדות זו מזו על ידי מחיצה. כל משאבה מורכבת משני מדורים: עליה וחדר שביניהם יש מסתם אל-חוזר, שגורם לכך שהדם יזרום רק בכיוון אחד. המסתם התלת-צניפי (טריקוספידלי) - בין העלייה הימנית לחדר הימני. כל בעיה בתפקוד המסתמים או ביכולת האטימה שלהם גורמת להפרעה קשה בתפקוד הלב. לעיתים ניתן לפתור את הבעיה בעזרת תרופות, אך כשהיא חמורה, הפתרון הוא בד"כ החלפת המסתם בניחות.

שריר הלב מתכווץ אחת לשנייה לערך (לפעמים מהר יותר), בתגובה לגירוי חשמלי מיוחד, ומזרים את הדם שבתוכו דרך מסתמי הלב אל יעדי. לאחר שרוב הדם יצא ממנו הוא מתרפה ובזמן שהשריר רפוי הדם נכנס לתוכו. הפעולה של התכווצות הלב מכונה 'סיסטולה' (systole) והרפיית הלב מכונה 'דיאסטולה' (diastole). פעולות ההתכווצות וההרפייה נקראות יחד פעימה. בכל פעימה מזרים הלב 100-160 סמ"ק דם.

10 עובדות על הלב:

• לב ממוצע של מבוגר אינו עולה על גודלו של תפוז גדול והוא מעט קטן משני אגרופים של אותו אדם. - משקלו של הלב כ- 350-300 גרם.

הלב

- הלב פועם כ-100 אלף פעמים ביום. בתקופת חיים ממוצעת (75 שנות חיים) הלב פועם מעל 2.5 מיליארדי פעמים.
- כל חדר בלב מתמלא בדם בכמות של כחצי כוס.
- בכל פעימה מזרים הלב 100-160 סמ"ק דם ומדי יום עוברים דרכו בין 7,000 ל-9,000 ליטרים של דם. כלומר, הזרמת הדם מהלב יכולה למלא בריכת שחייה בקצת יותר משלושה ימים!
- הדם זורם בעורקים בלחץ כה חזק, שהוא מסוגל לפרוץ בורם לגובה של מטר וחצי.
- כל טיפת דם היוצאת מהלב חוזרת אליו כעבור 23 שניות, לאחר שביצעה סיבוב שלם במחזור הדם הגופני.
- אורך כל כלי הדם בגוף אליהם מזרים הלב דם הוא כ- 100,000 ק"מ (כמעט 3 הקפות של כדור הארץ).
- עודף משקל של 10 ק"ג מלווה בהתפתחות כלי דם נוספים באורך של כ- 8,000 ק"מ. עובדה המטילה מעמסה נוספת על הלב.
- הסיכוי למות מהתקף לב גדול ב- 70-60 אחוז אצל מעשנים לעומת לא מעשנים

המלצות לשמירה על בריאות הלב

1. לעסוק בפעילות גופנית באופן קבוע.
2. לאכול תזונה מאוזנת ומגוונת ולמעט באכילת שומנים בשר שמן, חמאה, גבינות שמנות וכד'.
3. לא לעשן.
4. להפחית את המתח בחיים.

העלון להצלחתם של: אלישבע אביבה בת אסתר פרנסה בשפע, אלישבע בן יהודה חזרה בתשובה זיווג הגון בקרוב, אלישבע בן אסתר כל הישועות, אלעד בן אורנה כל הישועות חזרה בתשובה, אלעד בן אילנית בריאות, ירית שמייס, אלעזר פרהם בן מהנו אוריה זיווג הגון, אחיה עמנואל בן רויטל הצלחה בריאות שפע.

מוזמה הרבנים הרב הגאון רבי יגאל כהן שליט"א
וגם בשלוחה מיוחדת 5293 * שלוחה 13 < 8 בחיזוק יומי ושעורים מלאים

בחסדך בטחתי

פרק תשיעי

יש אפשרות לשנות גנים?

כאשר יהודי נופלת נפשו לעצבות עד שמרגיש שאין לו טעם בחיים, ממש ריקנות, אינו שמח במצות, לא מתרגש ממשפחתו, כועס על כלם, ומעדיף להמשיך לישן כל היום, בצר לו פנה לפסיכיאטר שינסה למצא תרופה למכאובו. פעמים אומר לו הרופא, אתה חולה במחלת הדכאון וזה כנראה תורשתי מההורים, קח לך כדור מסים שאולי יקל מעליך את הסבל. באותו רגע מרגיש היהודי שחרב עליו עולמו, כנראה שלא אצא מזה לעולם הרי הרופא אמר שזה בגנים שלי. התשובה לאותו יהודי היא "יש בורא לעולם"! מה לך לדאג, הרי בידו הכל? ברצונו ישנה לך את הגנים מאדם עצוב לאדם שמח ברגע אחד, אל תתיאש כי היאוש הוא שלא מדעת, כלומר שכשנכנס לאדם יאוש בלבו הרי זה נובע מחסר הדעת כלומר חסר ידיעת הבורא יתברך. אל תאבד תקוה כי התקוה שבלבו של יהודי זה הכח החזק ביותר. ובזמן שאדם יודע בודאות שבכל עת וזמן הבורא יכול לשנות את מצבו לטובה, הרי הוא מרגיש שלוה ובטחון שהכל יסתדר לטובה מפני שהבורא שלי אוהב אותי ודואג לי.

הסטטיסטיקה לא קובעת!

הרבה יהודים מתמודדים עם נסיונות של רפואה. "ורפא ירפא" מכאן שנתנה רשות לרופא לרפא, אמנם נתן הבורא יתברך רשות לרופאים לרפא אבל לצערנו במקום לרפא את היהודי הם מייאשים אותו, ובזה הם סוטים מתפקידם שמסתכם בלרפא בלבד. אולם יהודי שיוצא מן הרופא שבשר לו בשורות רעות יתחזק מיד בידיעה שיש בורא לעולם, שידיעה זו כוללת בתוכה תקוה שבידו של הבורא הרופא של כל יצורי החיים. כמו שאנו מסיימים את ברכת "רפאנו" בתפלת שמונה עשרה "רופא חולי עמו ישראל". לפעמים אני מכון בזה בתפלת "רופא חולי עמו ישראל", לא משנה איזה חלי וגם אין זה משנה הסטטיסטיקה לגבי החלי המסים, את כלם הבורא יתברך יכול לרפא.

מה ההבדל בין מליון למיליארד?

נסיון הפרנסה הוא נסיון קשה. בברכת המזון אנו אומרים "האל הזן אותנו ואת העולם כלו בטובה". בברכה זו טמונה התשובה לכל שאלות הפרנסה של יהודי במשך ימי חייו: "פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון", גם יהודי שחיב סכומי עתק ולא רואה את האור בקצה המנהרה, צריך לדעת שאצל הבורא יתברך אין הבדל בין חמשה שקלים לבין חמשה מליון שקל, וברצונו נותן גם לאדם שאין לו משג בעסקים או במקצוע ואף ליהודי שלא עושה שום פעלת השתדלות. אם השם יתברך ירצה, יתן לו שפע עד בלי די. ובודאי שאדם שמתקשה בפרנסתו החדשית צריך לדעת שיש בורא לעולם שמפרנס את כל העולם כבר למעלה מחמשת אלפים שנה ואצלו בלבד נמצא הפתרון האמתי לקשיי הפרנסה. נכון הדבר שלפעמים נראה שבדרך הטבע אין פתרון לקשי הגדול, ולכן צריך לזכר תמיד, התורה מעידה שהבורא יתברך האכיל אמה שלמה כשרק הגברים מונים כשש מאות אלף אנשים במדבר השמים, את המן שהיה המאכל הטעים ביותר בעולם. ועל זה אומר הכתוב (דברים ח', ג'): "ויאכלך את המן אשר לא ידעת... למען הודיעך כי לא על הלחם לבדו יחיה האדם, כי על כל מוצא פי השם יחיה האדם". פרוש, אין כסף בעולם, אין אכל בעולם, יש רק בורא עולם.

עם ישראל נמצא בצרה.

כשהישמעאלים דוקרים יהודים ברחובות העיר בכל מקום, כשיש הזעקות מטילים ואי אפשר לישון רגוע, וכל צעקה או רעש גורם לפחד גדול בצבור. עד שנשים ממש לא מתפקדות מרב לחץ ודאגה, ופונות אלי בשאלה מה עושים? וגם כאן תשובתי אליהן: "יש בורא לעולם" אין מחבלים, אין סכינים, אין משטרה, ואין טילים, יש רק אחד והוא הבורא הכל יכול, הוא זה שנותן למחבלים כח ומחשבה לפגוע בנו. אם נפנה אליו ונשען רק עליו אף אחד בעולם לא יוכל לפגוע בנו. בכל שאלה וקשיי בחיים שלנו ישנה תשובה אחת ויחידה "יש בורא לעולם".

(מתוך הספר יגל ליבי - הרב יגאל כהן שליט"א)

אם החרשים רוצים לעשות נחת רוח למות יקבצו עשרה אנשים כשרים ויעשו תיקון לנפטר וזה מועיל לו מאוד מאוד" (בשם רבי יחזקאל מברק)

השבוע יערכו אברכי "כולל בית מרן"
תיקון נפטרים, לימוד משניות וסיומי מסכת
לעילוי נשמתו של:

חנניה בן תמר

זילפה בת שרה

גם אתם יולדים לשמח את נשמת יקורכם! למסירת שמות יקורכם התקשרו:

*5290

קו הליכות בית מרן מענה הלכתי ע"י רבני הארגון

האם מתר?
בשבת משנה לניסן
אך מכשירים
מה מברכים
על שרטיזל

24 שעות

כל הזמן בשבילכם בכל שאלה
הרבנים המשיבים בקו הליכות 'בית מרן' מוסמכים
ע"י רבני וראשי הארגון שליט"א.

בכל ההלכות אנחנו פה למענכם!
חייגו עכשיו *5293

העלון להצלחתם של: אמיתי בן אסתר כל הישועות, אסף בן לימור כל הישועות חזרה בתשובה, אסתר בת ימימה רפ"ש, אסתר בת נארי חזרה בתשובה ללכת בדרך הישר, אסתר בת נחמה כל הישועות, אסתר בת צביה כל הישועות והכל יתהפך לטובה, אריאל בן חדית אריכות ימים, אשד לב בן מאיה כל הישועות.